

Prágai filmlevél

A legújabb csehszlovák filmek tematikájában nem nehéz felfedezni a legjellemzőbbet: a filmek zöme a fiatalság és a háború problémáival foglalkozik. Ami azonban érdekes és újszerű: mindkét témát az eddigiekhöz képest másképpen közelítik meg...

Az előző években a csehszlovák filmművészek, akár az olasz, francia, szovjet és magyar filmek, ugyancsak elsősorban a hülígán-problémával, a környezet vagy a szülők hibájából rossz útra tévedt fiatalokkal foglalkoztak. Lassan azonban ráébredtek, hogy nem ez a fiatalság főproblémája s a látszatra érdekes, de valójában csak szűk kört érdeklő hülígán-kérdések miatt háttérbe szorul azoknak a fiataloknak az élete, akik többségben vannak, akik rendez-

sen dolgoznak, tanulnak... Az ő drámai konfliktusait megtalálni s művészileg ábrázolni sokkal nehezebb, mégis több csehszlovák író és rendező megpróbálta, és nem is rossz eredménnyel. Az elmúlt évben az előző „fekete”, a megtévelyedett fiatalokról szóló filmek szériája után egy sor olyan fiatalokkal foglalkozó filmet mutattak be, amelyek például a generációs problémákkal foglalkoztak, s azokat a konfliktusokat keresték, amelyek a maguk útját járó, a mai élethez alkalmazkodó fiatalság és a konzervatívabb, idősebb nemzedék között keletkeztek. Ivo Novák filmje, a „Zöld horizont” hőse egy állami gazdaság fiatal vezetője, aki összeütközésbe kerül az idősebbekkel, s egy viszonzatlan szerelem drámája súlyos-

bítja élete konfliktusát. Jana Brejchova és Marie Tomassova játssza a film főszerepeit. Más ifjúsági témájú filmek a kamasz fiúk és lányok érzelmi világáról, apa nélkül felnövő gyerekek problémáiról, a felelősségvállalás gondjairól adnak reális képet. Ebben a tematikában érdekes alkotás a fiatal Jiri Hanibal első játékfilmje: „Gitár nélkül”. A film hőse cinikus, kalandokat kereső, alig húsz éves fiatalember, aki végül is egy ugyancsak könnyű kalandnak indult ügyben férfivá érik s mélyen és igazán megszereti „partnerét”. Mégis, mindketten megjednek a felelősségtől s közösen elhatározzák, hogy a lány terhességének megszakítását kérik. Csak az utolsó pillanatban vallják be önmaguknak és egymásnak: szeretnék mégis megtartani

jeit a „Transzport a paradicsomból” című filmből

Jelenet a „Gítár nélkül”
című filmből

„Zöld horizont” — Jana Brejchova

a gyereket és összeházasodni. A film főszereplői: J. Vizner, M. Pachnerova, M. Nohynek, L. Dreisčitlová stb.

Ami a háborús témájú filmeket illeti, akárcsak az ifjúsági vonatkozású filmekben, ezekben is több hely jut a lélektani, filozófiai problémáknak. Úgy tűnik, most inkább azok az emberi konfliktusok érdeklik a filmművészeket, amelyeket a

háború kiváltott. Jiri Weiss filmje, „A gyáva” 1944 idején játszódik, a hegyek között, ahova a szlovák partizánok menekültek. A film hőse egy tanító és a felesége. Az asszony úgy él a férje mellett, hogy valójában nem is ismeri, gyávának tartja. A férfi azonban, hogy faluját a nácik tömegmészárlásától megmentse, magára vállal valamit, amit el sem követett, s aifi az életébe kerül.

De a többiek mégmenekülnek... A „gyáva” tehát a legnagyobb hőssé emelkedik a világ és felesége szemében is. Ladislav Chudik és a „Romeo, Júlia és a sötétség-

„Romeo, Julia és a sötétség”-ből ismert, tehetséges Dana Smutna játsszák a főszerepeket.

Dana Smutna „A gyáva”
című filmben

Jelenet „A gyává”-ból

... Vizsgálat indul. Ki tud ember maradni a halál árnyékában, ki válik megalukvó gyávává — mindezt megrázó egyszerűséggel, póztalansággal ábrázolja a rendező és a kitűnő színészek sora: Zdeněk Svěrák, Cestmír Randa, Ilja Prachar, Jaroslav Ráner, Jiri Vrstala.

Végül az „Erőd a Rajnán” színtere egy tisztai fogolytábor, hősei a nyugati hatalmak néhány tisztje. Ivo Toman, a film rendezője a lélektani ábrázolásra helyezte a hangsúlyt, több figurán mutatta be, hogyan viselkednek az élet, illetve a fogolytábor rendkívüli körülményei között a különböző embertípusok.

Wilhelm Koch-Hooge, Norbert Christian, Zdislaw Mroziowski és Karel Höger játsszák a főszerepeket.

BALÓ LÁSZLÓ

A „Transport a paradicsomból” Zbynek Brynych filmje, megrázó emléket állít a theresienstadti gettónak. A filmbeli „paradicsom” ugyanis ez a gettó, legalábbis a fasiszták az ott készülő reklámfilmekben akarják a világ előtt feltüntetni. De a filmfelvétel közben megjelenik az első tábla: „halál a faszizmusra”

Jelenet a „Rajnai erőd” című filmből

